

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (реєстр. № 10346 від 14.12.2023) (далі – законопроект № 10346), поданий народними депутатами України Гетманцевим Д. О., Марчуком І. П. та іншими.

2. Завдання законопроекту

Відповідно до пояснювальної записки метою законопроекту № 10346 є удосконалення законодавчої бази щодо регулювання виробництва, ввезення на митну територію України, вивезення за межі митної території України, оптової і роздрібною торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилатами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, тютюновою сировиною, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та паливом.

Крім того, законопроектом № 10346 запропоновано нові норми, що відсутні у Законі України від 19.12.1995 № 481 «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилатів, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (далі – Закон № 481), який на сьогодні регулює аналогічну сферу суспільно-економічних відносин.

Також законопроектом № 10346 запропоновано внести зміни до інших законів України з метою усунення розбіжностей із нормами законопроекту № 10346.

Закон у разі його прийняття набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування, та вводиться в дію через шість місяців з дня набрання чинності законом за виключенням деяких норм, для яких передбачено інші строки введення в дію.

При цьому законопроектом № 10346 Закон № 481 запропоновано вважати таким, що втратив чинність.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація норм законопроектом № 10346 матиме позитивний вплив на показники державного та місцевих бюджетів, а саме призведе до потенційного збільшення їх надходжень внаслідок посилення контролю за виробництвом та обігом підакцизних товарів.

Також реалізація положень законопроекту № 10346 може вплинути на дохідну частину місцевих бюджетів, оскільки плата за ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності із підакцизними товарами та штрафні санкції за порушення цього Закону, зараховуються до місцевих бюджетів за місцем здійснення діяльності / вчинення правопорушення.

ДОКУМЕНТ СЕД Мінфін АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC003040000099F72E00D1B0C200

Підписувач Воробей Світлана Іванівна

Дійсний з 26.09.2023 17:36:27 по 26.09.2025 17:36:27

Міністерство фінансів України

11320-03-3/37191 від 29.12.2023

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

До пояснювальної записки до законопроекту № 10346 не надано обґрунтованих фінансово-економічних розрахунків.

Оцінити вартісну величину впливу положень законопроекту № 10346 на дохідну частину бюджету неможливо через відсутність необхідних для розрахунку даних.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття
Пропозиції відсутні.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Згідно із частиною першою статті 27 Бюджетного кодексу України до законопроекту № 10346, прийняття якого призведе до зміни показників бюджету, суб'єкт права законодавчої ініціативи зобов'язаний додати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки).

Проте відповідних пропозицій до законопроекту № 10346 не надано.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроектом № 10346 викладено норми Закону № 481 у новій редакції.

Крім того, законопроектом № 10346 унормовано питання, які не врегульовані Законом № 481, зокрема:

1. Запроваджується можливість видачі безстрокових ліцензій на всі види діяльності з підакцизними товарами в електронній формі шляхом внесення відомостей про ліцензію до Єдиного державного реєстру суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва та/або на право оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилатами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, тютюновою сировиною, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та/або на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та/або на право вирощування тютюну, на право ферментації тютюнової сировини (далі – Єдиний реєстр ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів) або до Єдиного державного реєстру суб'єктів господарювання, які отримали ліцензії на право виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі паливом, та місць виробництва, зберігання, оптової та роздрібною торгівлі паливом (далі – Єдиний реєстр ліцензіатів та місць обігу пального). Ліцензія вважається дійсною з моменту внесення відомостей про неї до відповідного реєстру, про що суб'єкту господарювання надається витяг із реєстру. Видача ліцензій у паперовій формі скасовується.

2. У разі неотримання заявником протягом строку, передбаченого законом, витягу з відповідного реєстру про надання ліцензії або рішення про відмову у наданні ліцензії, в органі ліцензування виникає безумовний обов'язок внести

відомості про надану ліцензію до відповідного реєстру без прийняття рішення про надання ліцензії на право провадження відповідного виду господарської діяльності.

3. Встановлюється, що шкода, заподіяна фізичним особам, фізичним особам – підприємцям або юридичним особам рішеннями, діями або бездіяльністю органів ліцензування, їх посадовими (службовими) особами відшкодовується у встановленому законом порядку.

4. Запроваджується ліцензування діяльності з вирощування тютюну та ферментації тютюнової сировини, визначаються норми втрат та відходи ферментованої та неферментованої тютюнової сировини під час її зберігання, транспортування і використання у виробництві тютюнових виробів.

5. Встановлюється порядок отримання ліцензій на право провадження окремих видів господарської діяльності в автоматичному режимі, зокрема ліцензій на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, а також на право зберігання пального, яке не реалізовується іншим особам і використовується виключно для потреб власного споживання та/або промислової переробки.

6. Плата за ліцензію та розмір фінансових санкцій (штрафів) за порушення норм закону визначається залежно від розміру мінімальної заробітної плати, визначеного законом станом на 1 січня звітного (податкового) року.

7. Запроваджується система відеоспостереження ввезення/вивезення на/з території підприємства спирту етилового, у тому числі біоетанолу, сировини для виробництва спирту етилового, біоетанолу, а також пломбування та розпломбування місць можливого доступу до спирту етилового та біоетанолу на акцизних складах. При цьому факт відключення, припинення функціонування або не встановлення на всіх етапах виробництва та відпуску спирту етилового цілодобових систем відеоспостереження визначається підставою для прийняття рішення контролюючим органом про припинення дії ліцензії.

8. Запроваджується виключно безготівкова форма розрахунків під час оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилатами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновою сировиною, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, та палим. Факт проведення розрахунків під час здійснення оптової торгівлі підакцизними товарами у формі іншій, ніж безготівковій, є підставою для прийняття рішення контролюючим органом про припинення дії ліцензії.

Водночас надаємо такі зауваження до законопроекту № 10346:

1. Частиною шостою статті 20 законопроекту № 10346 визначено:

сукупні втрати та відходи ферментованої тютюнової сировини під час її зберігання, транспортування і використання у виробництві тютюнових виробів протягом календарного місяця (не більше 5 % від загального обсягу такої тютюнової сировини, використаної для виробництва тютюнових виробів такого календарного місяця);

сукупні втрати та відходи неферментованої тютюнової сировини під час зберігання, транспортування, виробництва ферментованої тютюнової сировини

протягом календарного місяця (не більше 10 % від загального обсягу (ваги) неферментованої тютюнової сировини, використаної для виробництва ферментованої сировини протягом календарного місяця);

середні витрати ферментованої тютюнової сировини для виробництва сукупно усіх тютюнових виробів, облік яких ведеться у штуках, протягом календарного місяця (не більше 600 грам на 1000 штук таких тютюнових виробів (без урахування втрат).

Такі пропозиції не можуть бути підтримані, оскільки норми втрат або виходу для вказаних товарів індивідуальні, тютюнову індустрію на ринку України представляють компанії, технічний рівень обладнання яких передбачає різний рівень втрат тютюнової сировини, а відтак і вихід тютюнових виробів під час їх виробництва. Встановлення норм втрат і виходу для тютюнової сировини та тютюнових виробів може створити умови для виробництва необлікованої продукції в межах таких норм втрат та схеми ухилення від оподаткування.

2. Відповідно до підпунктів 7 та 8 частини четвертої статті 34 законопроекту № 10346 не передбачено наявність відомостей про місця провадження діяльності з оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах у Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів.

У пунктах 3 та 4 частини десятої цієї ж статті щодо заяви про внесення змін до відомостей, які містяться у цьому реєстрі, також відсутні відомості про місця провадження діяльності з оптової торгівлі зазначеними підакцизними товарами.

При цьому інформація про місця провадження діяльності зазначається у заяві суб'єкта господарювання про отримання ліцензій та у рішенні органу ліцензування про надання ліцензії на право провадження оптової торгівлі відповідними підакцизними товарами.

Слід зазначити, що відповідно до пункту 10 частини другої статті 46 законопроекту № 10346 контролюючі органи можуть прийняти рішення про припинення діяльності у разі встановлення відсутності ліцензіата за місцезнаходженням та/або за місцем провадження діяльності, зазначених в Єдиному реєстрі ліцензіатів та місць обігу пального та/або Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів.

Невідображення у зазначених реєстрах відомостей про місця провадження діяльності з оптової торгівлі спиртом етиловим, спиртовими дистилятами, біоетанолом, алкогольними напоями, тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах, може призвести до втрати контролю за обігом зазначених підакцизних товарів.

3. Пунктами 7 та 8 частини четвертої статті 34 в частині відомостей щодо адреси місць провадження господарської діяльності, які містяться у Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів передбачені відомості про адресу місця роздрібною торгівлі – для ліцензій на право роздрібною торгівлі алкогольними напоями,

тютюновими виробами, рідинами, що використовуються в електронних сигаретах.

Проте зміна такої адреси відповідно до пункту 3 частини дев'ятої та пунктів 3 та 4 частини десятої цієї статті не є подією, настання якої потребує подання ліцензіатом заяви про внесення змін до відомостей, що містяться в Єдиному реєстрі ліцензіатів з виробництва та обігу спирту етилового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів та, відповідно, не міститься у заяві про зміну відомостей.

Відсутність у зазначеному Єдиному реєстрі відомості про адресу місця роздрібною торгівлі позбавить контролюючі органи можливості здійснювати контроль за роздрібною торгівлею алкогольними напоями, тютюновими виробами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах.

4. Законопроектом № 10346 передбачено, що центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, затверджує порядок ведення Єдиного реєстру місць зберігання та порядок ведення Електронний реєстр суб'єктів господарювання, які використовують спирт етиловий для виробництва продукції хімічного і технічного призначення, парфумерно-косметичної продукції, оцту з харчової сировини (далі – Електронний реєстр).

Слід зазначити, що відповідно до частини п'ятої статті 26 Закону України від 18.11.2021 № 1907-IX «Про публічні електронні реєстри» питання функціонування та адміністрування публічних електронних реєстрів, у тому числі вимоги до технічних або технологічних заходів, вимоги до забезпечення функціональної сумісності програмно-апаратних засобів інших реєстрів, якими передбачено електронну взаємодію, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Отже, у законопроекті № 10346 необхідно визначити, що порядок ведення Єдиного реєстру місць зберігання та порядку ведення Електронного реєстру затверджує Кабінет Міністрів України.

5. Згідно з підпунктом 3 частини п'ятої статті 39 законопроекту № 10346 Єдиний реєстр місць зберігання містить відомості, зокрема про реєстраційний номер ліцензії на право виробництва спирту етилового, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, на право вирощування тютюну, на право ферментації тютюнової сировини, на право оптової та/або роздрібною торгівлі алкогольними напоями, тютюновими виробами та рідинами, що використовуються в електронних сигаретах.

Водночас відповідно до підпункту 4 частини одинадцятої статті 40 законопроекту № 10346 включення суб'єктів господарювання до Електронного реєстру здійснюється, зокрема, за умови внесення місць зберігання спирту етилового до Єдиного реєстру місць зберігання.

Слід зазначити, що Електронний реєстр містить інформацію про суб'єктів господарювання, які відповідно до підпункту 229.1.1 пункту 229.1 статті 229 Податкового кодексу України отримують спирт етиловий за ставкою 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту задля його використання для виробництва продукції хімічного і технічного призначення, парфумерно-косметичної продукції, оцту з харчової сировини. Проте обов'язку отримання

ліцензій, передбачених законопроектом № 10346, такі суб'єкти господарювання не мають.

Отже, суб'єкти господарювання, що отримують спирт етиловий за ставкою 0 гривень за 1 літр 100-відсоткового спирту задля його використання для виробництва продукції хімічного і технічного призначення, парфумерно-косметичної продукції, оцту з харчової сировини не зможуть зареєструватись у Електронному реєстрі.

З огляду на зазначене, проект Закону України «Про державне регулювання виробництва і обігу спирту етилового, спиртових дистилятів, біоетанолу, алкогольних напоїв, тютюнових виробів, тютюнової сировини, рідин, що використовуються в електронних сигаретах, та пального» (реєстр. № 10346 від 14.12.2023) підтримано із зауваженнями.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Світлана ВОРОБЕЙ